

LS 0060 I

När Arthur Erickson, Ingran, Grand Haven, Michigan och intervjuaren Lennart Setterdahl, strålar samman inleder Arthur Erickson med att sjunga till sitt egna gitarrackompanjemang. "Home old Sweden".

Lennart Setterdahl: Det här är Arthur Ericson i Grand Haven, Michigan, som sitter och berättar. Han var född i Västra Torsås, Sverige och han kom till Amerika 1923.

Det är idag den 27:e oktober 1985.

Arthur Erickson: Vilket år min far kom till Amerika, det vet jag inte. Jag kan inte komma ihåg - men det var väl .. 1888, 89, skulle jag säga. För Han var här - -90 - kanske. Han var här i elva år, påstår han. Han kom till Grand Rapids, till sina syskon och sedan så - När kriget bröt ut mot Spanien: spansk-amerikanska kriget, då deltog han, deltog han i kriget. Och; blev skjuten i låret och fick gula febern. Låg på lasarettet; ett år, eller så, antagligen, när han kom tillbaka.

L: Du vet inte var han var någonstans under kriget?

Arthur: Han var i Kuba.

L: I Kuba - eller: **på** Kuba.

Arthur: Han var i Kuba, var i striden och han landade. När han kom tillbaka som sjuk, så var han på 'lasarettet i S:t Petersburg först. De hade ett emergency-lasarett; antagligen. Och sedan så påstår han att de skickade honom till Philadelphia. Och sedan så var han där, antagligen ett år, och sedan så kom han tillbaka till sin syster i Grand Rapids och bodde där. Och där träffade han min mor, som tillhörde baptisterna och hon sjöng i sångkören där i Grand Rapids och dom gifte sig och sedan så - antagligen - så blev det en bröllopsresa till Sverige. När de kom till Sverige. Min farfar, han hade den steniga gården i Småland. Han ville att farsan skulle ta över gården, för han började bli för gammal. Och Han var änkeman. Och så tog han över gården; men den blev inte brukad som den skulle, för han var inte den klassen som kunde precis - passade för jordbrukare!

L: Var det krigsskadan som kanske gjorde honom handikappad tror Du?

Arthur: Ja han 'skyllade på att hans hjärta blev försvagat. Han hade lite hjärtfel. Men - jag vet inte hur det hängde ihop.

L: Hur länge var han på Kuba? Ett halvår?

Arthur: Det var väl ett halvår han var där, ungefär, för kriget, det var rätt så kort, det där kriget. Men i alla fall så -

L: Fick han ersättning?

Arthur: Ja, han fick ersättning. Han fick - när jag växte upp fick han 10 dollar i månaden och sedan så, när jag kom hit till Amerika, så fick jag tag i en advokat, som var advokat för de spansk-amerikanska soldaterna, genom andra som jag träffade i Chicago, som hade släktingar och föräldrar som hade deltagit i kriget. Jag vet inte men han fick nog 15, kanske 25 dollar i månaden innan han dog. Han dog 1932.

L: Men det var ju ett ganska högt belopp, för Den tiden.

Arthur: Å! Ja Du vet! Mycket för dom pengarna Du vet.

L: Så då måste han ha haft - en -

Arthur: Det var ju lika mycket som - ja - tio gånger. Du får - Du fick lika mycket för tio kronor som Du får för 100 nu. Förstår Du.

L: Märkte Du på honom att han haltade mycket, eller hade svårt att gå?

Arthur: Nej! han haltade inte. Han gick som ett skott.

L: Han klagade inte över att det värkte någonting?

Arthur: Ja. Han 'skyllade - Han döljde - Han tyckte inte om att arbeta, det vet jag!

L: Men det kanske gjorde ont vet Du i höften, som han inte ville tala om.

Arthur: Njaa, jag vet inte. Ibland på vintern så - när det var stora snödrivor. Så jag minns när jag och min bror, när vi växte opp. Vi var fem sex år, kanske lite äldre och vi fick ut och skyffla snö på vintern. Han var inte stark nok 'te 'å' sköta. Jaa, han kom ifrån.

L: Så. Han träffar Din mamma nu. Selma.

Arthur: Han träffar med Selma ja.

L: Hon var från Mörlunda.

Arthur: Hon var från Mörlunda. Och -

L: De kände inte varandra sedan i Sverige?

Arthur: Nej, de kände inte varann! De träffades i Grand Rapids, see. Och hon var - hon var bekant med Paul Hultman!

L: Och; Hultmanssläkten?

Arthur: Sångaren, ja.

L: Ja. J. A. Hultman.

Arthur: Nej Paul, var det inte Det?

L: Nej. J. A. Hultman var solsskenssångaren.

Arthur: Ja. Och han var ju väldigt populär som solsskenssångare i början på seklet.

L: Jaha.

Arthur: Och; Han var egentligen född i Småland! I Hjärtlanda. Så

L: Hur var dom som personer nu, i sinnelaget, Din mamma och Din pappa. Vad var det som var olika?

Arthur: Ja, Far, han var, vad de kallar hot headed, Du vet.

L: Jaha.

Arthur: Och det 'sulle gå som ett skott. Och fick han inte sin vilja fram, så störde det honom. Störde nerver, och störde. Han 'sulle alltid ,ha sin - sin - och mor. Hon var precis motsatsen. Hon 'låt det flyta, som det kunde. Tyst.

L: Så om det var besvärligheter

Arthur: Ja det var inte så mycket besvärligheter. Men två sådana olika karaktärer i oss åtta!

L: Jaha.

Arthur: För fem utav oss tar efter min far och tre utav oss efter min mor se. Min syster sjunger väldigt bra också, hon som är gift med den hära skulptören.

L: Så Du har ärvt sångbegåvningen och det musikaliska ifrån Din mammas sida då?

Arthur: Jag har fått min musikaliska

L: Pappa sjöng inte?

Arthur: Va?

L: Pappa sjöng inte?

Arthur: Ja han kunde inte bara vissla! Nej.

L: Var han sträng i hemmet?

Arthur: Väldigt sträng. Stryk fick vi.

L: Säger Du det!

Arthur: Åh ja! Jaa då. Ja inte jag så mycket. Jag gjorde mitt bästa. Jag mjölkade kor när jag var åtta år. Kan Du tänka Dig! Jag tyckte om att arbeta, är inte det egendomligt. Jag måste ha för - Jag måste ha. Annars mår jag inte bra. Måste ha någonting. Lika som nu. Jag har egentligen för många hobbies. Fiskar, och sjunger, och all musiken. Och: I morse när jag vaknade. "Jag måste gå igenom alltihop nu". Jag vet inte var jag har lagt alla bitarna. Och jag har funnit dikter som jag har gjort, som jag har kastat åt sidan!

L: Hur gammal var Du när Du förstod att pappa var sträng och ville ha sin vilja fram? Var Du inte revolutionär redan i ungdomen?

Arthur: Ja. Jag döljde mig. Jag gjorde vad jag kunde och, likaså när jag arbetade i Sverige, där på strömossen, när vi flyttade opp till Stockaryd. Jag arbetade där på torvströmossen - långa timmar! Och pengarna, och allt det där, det tog han reda på, se!

L: Så Du fick inte behålla pengarna?

Arthur: Inte!

L: Jaså allt gick till hemmet.

Arthur: Allt ja! Ja. Han var Hitler han.

L: Så det var synd om mor många gånger då att få pengarna att räcka.

Arthur: Jag tyckte synd om morsan ibland.

L: Var det så på den tiden, på andra platser också?

Arthur: Jaa, det var så mycket, också mycket. Jag läste - jag kan inte komma ihåg boken som jag har här - om karaktären i människor. Den är ju tagen från höga personer.

L: Din mamma nu. Var hon noga med att ni skulle gå till kyrkan om söndagarna?

Arthur: Det ville hon.

L: Till Missionskyrkan? eller?

Arthur: Missionskyrkan.

L: Missionskyrkan.

Arthur: Ja.

L: I Torsås? Västra Torsås.

Arthur: Vi brukte ju vara där ute och jobbade i Stockaryd. Den här frälsningsarmékören, de sjöng, Du vet, ifrån Småland. Så dom kom vi inte undan! Vi måste lyssna!

L: Följde pappa med till Missionskyrkan?

Arthur: Ibland. Men han. Han var ju en klass för sig själv. Han var en sån där som - jaa - vi säger - en sån där som går på striker och strikar. "Så mycket skall vi ha. Annars så"!

L: Och gården nu; Stegslykte eller Stegelykte?.

Arthur: Steglehylte! Den sålde han till

L: Steglehylte.

Arthur: Ja. Den har varit i släkten i 300 år! men far, han bröt. Inte precis, men nästan. Han sålde gården till en ... kusin, som är gift med en där i omgivningen: Emil, hette han. Jag kan inte komma ihåg hans sista namn. Han köpte gården. Och sedan så - Han var också en som inte kunde bruka gården heller.

L: Du var den andra i ordningen?

Arthur: ja den andra i ordningen, ja.

L: Så Du fick naturligtvis hjälpa till mycket då.

Arthur: Jag fick - ja.

L: Det tyngsta arbetet.

Arthur: Och jag minns. Min bror, han var som far, också, han som dog. Han som var här. Han gjorde inte mer än han ville, heller. Vi hade ungefär - jaa - jag vet inte. En sådär 4 kilometer till den första affären, en sådan där lantbruksaffär. Och jag minns ibland. Han var utan snus! Han åt snus, se. Och jag fick gå jämt dit och köpa snus för honom!

L: Men Du använde inget snus?

Arthur: Nej nej nej, jag har aldrig haft snus. Han måste ha snus. Men jag gick! Jag gick vid vägen, den där krokiga bygdevägen i Småland. Jag har börjat skriva en bit om den där vägen också. Du vet, där var krokarna och stenarna, och -

L: Så Du är konfirmerad i Stockaryd, eller i?

Arthur: Jag var konfirmerad i Bergs socken. Och sedan så kom vi till Stockaryd och då fick jag jobb där, på mossen.

L: Ta upp torv.

Arthur: Med att ta opp bränntorv se.

L: Vad gjorde Du vintertid?

Arthur: På vintern arbetade jag vid strötorven då. Men: arbetade jag vid strötorven, hela sista året arbetade jag vid strötorven. Jag pressade balarna se.

L: Men .. Den inkomsten kunde Du behålla?

Arthur: Nej. Min avlöning, den tog han reda på.

L: Även när Du var i Strötorven?

Arthur: Ja! Jaha. Han köpte ju biljetten när jag reste hit se och jag vet inte. Jag tror jag hade 100. Jag hade 140. Jag tror det var 140 dollar jag hade i kontanter, när jag kom hit också, som han gav mig.

L: Men började Du inte fundera, när Du kom upp i den åldern, att pengarna

Arthur: Jo! Jo! Men - han ville ta ut nånting, som Var nånting. Hålla mig på mattan. Men; jag hade motstånd, även i Chicago. När jag arbetade för (?) Eddison. Då tänkte jag: "nu ska jag försöka komma in i fackföreningen". Det gick inte och komma in i någon fackförening! Varenda gång jag var nere där, jag var nere några gånger där på sekreterarna på Union-hallen. "Vi har så många som går arbetslösa nu. Vi har så många som går arbetslösa nu" sa de.

L: När fick Du den första kontakten med Amerika? i hemmet?

Arthur: Med kontakt?

L: Ja, till exempel mamma eller pappa. Nämnade de någonting om sin vistelse i Amerika, som de varit med om?

Arthur: Ja. De talade om Amerika. Egentligen lärde jag mig namn, på mat och allting, på engelska.

L: Pratade de engelska ibland!

Arthur: Ja. Jag fick den fördelen att - när jag kom till. Jag bodde hos ett folk som hetade Nilson, på 27/19 Prarie i Chicago, söder om lopen. Var ju ett residentområde där. Och - och de hade tre barn. De talade aldrig! De kunde inte tala some svenska till mig, så vi talade engelska. Och - jag vet inte! Det ser ut som om: det där språket, det kom Till mig på några månader.

L: Jaha. men i hemmet, i Steglehylte. Pratade mamma och pappa engelska?

Arthur: ja, i korta uttal. "Press the cream", och "Where is the potatoes" och -

L: Jaha!

Vad sade de om Amerika-vistelsen? Ville de komma tillbaka?

Arthur: Ja. Morsan, hon ville tillbaka.

L: Hon ville det.

Arthur: mm.

L: Men pappa ville inte.

Arthur: Han tyckte om och damma runt och köra, och språka med bönderna i omgivningarna där, ute i samhället i Ryd. I badanstalten där ute i Ryd.

L: Men åtta barn. Det var ju en stor familj att försörja. Hur kunde han -

Arthur: En del var födda efter jag kom hit, ja.

L: Jaha Du. Hur fick Du den här idén nu med att åka över till Amerika? Var fick Du Den ifrån?

Arthur: Jag fick idén. Far hade en kusin, som var och hälsade på i Sverige. På vintern. Det var efter kriget. Ja. 20 och 21 och kriget slutade 1918, på hösten. Det var 1920 och -21. Då talade han om Amerika och skröt om Chicago, och Gott om arbete.

L: Vad hette han?

Arthur: Han hetade Hilding Lind. Han jobbar för miljonärerna, som husman, nere i Hyde Park. Han tyckte om och vara med kökspersonalen då.

L: Så han skröt lite grand då.

Arthur: Jaa, det gjorde han också. Inte så väldigt mycket. Han var lite på den skotska sidan, sparsam Du vet.

L: Jaha.

Arthur: Om Du köpte, så tog han. Men: han köpte inte tillbaka.

L: Jaha!

Arthur: Han var sån! Men - i alla fall - När Han reste tillbaka så var han på samma båt, som när Jag kom hit. Och han reste andre klass, för Han var inte ens amerikansk medborgare! Och de kom igenom lättare som reste andre klass. Så reste han, - Och jag kom till New York. Vi visste och följas åt här till Chicago. Jag såg honom inte i New York. Han kom aldrig ner till Ellis Island. Så jag fick en lapp på bröstet här: nr 5, det skulle gå till Chicago. På - på

L: Tåget.

Arthur: Tåget, ja. Så jag kom till Chicago - och - vi kom in på -

L: Men hur var det på Ellis Island nu ,då. Innan Du flyttade vidare?

Arthur: Va?

L: Hur var det där? Hade dom undersökningar med lungor och hjärta?

Arthur: Åh! Ja. På Ellis. Å ja! De öppnade upp skjortan och tittade på bröstet och lyssna, om där var

L: Tittade dom på händerna också?

Arthur: På händerna, och ögonen, och räcker ut tungan.

L: Inga besvär?

Arthur: Va?

L: Inga besvär?

Arthur: Ingen! Jag gick igenom, som ingenting, så!

L: Men innan vi åker över till Amerika nu här.

Du var väl tvungen till och göra värnplikten i Sverige?

Arthur: Alltså Jag var för unger, jag var 17 år bara.

L: Och Du behövde inte skriva till kungs?

Arthur: Nej nej. Jaa. Det skrev dom på en lapp. Jag vet inte vilka som skrev det, det var väl prästen, eller var det konsulter som skrev. Ja, konsulter var det väl i Göteborg som skrev: "för ung för militärser...".

L: Och "ledig för äktenskap" stod det väl på prästbetyget?

Arthur: Va?

L: Och; "Ledig för äktenskap" stod det.

Arthur: Ja, ja! Och "Stark, och kraftig är han".

L: Och pappa betalade biljetten?

Arthur: Ja, han betalade biljetten. 140.

L: Köpte han biljetten?

Arthur: Ja, han köpte biljetten.

L: **Var** någonstans?

Arthur: Ja, se, det vet jag inte. Det har jag aldrig

L: Ni läste inte Svensk-Amerikanaren i hemmet?

Arthur: Nej, men vi fick julkort från Amerika Du vet. Så jag visste vad Sankta Claus var, se!

L: Var Du ensam när Du åkte?

Arthur: Jag åkte precis ensam. Jag träffade sedan i Göteborg, du vet. När vi bodde på Hembygdens hotell.

L: Hembygdens hotell?

Arthur: I Göteborg, Du vet. Alla som - mestadels av passagerare - så skickade Svenska Amerika-Linjens kontor över till Hembygden.

L: Ni låg där en natt då?

Arthur: En natt, eller två, - vad det var.

L: Jaha.

Arthur: Det roligaste är. Rummet, där vi var. Vi var nog en sex åtta stycken i det stora rummet, i Göteborg. Och sedan. Jag var här. Jag tänker; det var tre fyra år. Då träffade jag en här på 75:e gatan, som hade varit där. Han var i samma rum som jag! Nästan samma tid. Han var från Dalarna, var han, ja.

L: Så Du hade inga möjligheter att få arbete i hembygden då, inte? Efter kriget.

Arthur: Efter kriget. Jo! Jag arbetade i Sverige efter kriget. Det var ju då jag var på torvmossen, efter kriget.

L: Men Du såg ingen framtid i hembygden? Att köpa någon gård och gifta Dig?

Arthur: Nej. En annan sak den. - Vad heter det nu? - ... Trycket och informationen om livet. "Du måste arbeta, måste arbeta, och tjäna pengar. Du måste arbeta och tjäna pengar". Du hade ingen reda på Värdet på pengar! Hur mycket Du skulle behöva tjäna för att få Ditt uppehälle! Ingenting! Men: Du måste tjäna pengar och mera pengar och tjäna bättre. Man hade det. Man kom på det. Vet Du vad pengar är 'te' mig! Det fördärvar mer - Det gör mer skada än gott! Det är ett väldigt bra system, om det placeras rätt.

L: Ja, men i Ditt fall? Placerades pengarna rätt?

Arthur: Jag var efter arbete och pengar, see. Och när jag fått nog - som den här byggnaden - då skulle jag studerat. Då skulle jag ha gått i skolan. Jag tyckte om elektricitet. Jag ville bli. Det låg mycket där. Men då brast allting! Alla hopp!

L: Det här intresset för elektricitet. Det fick Du inte i hembygden inte? Där fanns ingen elektricitet?

Arthur: Nej, nej. Men; det var en händelse, att jag - jag kom in. Att jag arbetade i smedjan och så - jag var just passande för och jobba för Eddison och sätta upp den där järnconstruction för transformatorerna.

L: Jaha.

Arthur: Har Du varit inne på en sån där? Det är ju öppet. Allting är öppet för de måste ha luft se. De hänger där, oljetransformatorerna, de små, och de store store. Det är väldigt intressant.

L: Nu när Du lämnade Sverige. Då hade Du inte haft egna pengar i fickan?

Arthur: Inte förrän jag kom hit.

L: Bodde Du hemma då?

Arthur: Va?

L: Bodde Du hemma?

Arthur: Jag bodde hemma och jag åt hemma.

L: Du resonerade aldrig med Din mamma om att Du ville ha lite extra pengar; då och då? Fick Du det då, eller?

Arthur: Ja. Innan jag reste behövde jag ju ingenting.

L: Men Du hade väl en fästmö i Sverige? Du var ute och dansade på kvällarna, och sånt?

Arthur: Jag var aldrig och dansade! Aldrig. Nej.

L: Hade Du ingen fästmö?

Arthur: Jo! Men jag gick inte på några fester.

L: Den torvmosse som Du arbetade på. Låg den i Stockaryd?

Arthur: Ja. Det var bara - säger took (?). - Hur mycket det nu är i fot och i meter.

L: Så ni bodde nästan på torvmossen då.

Arthur: Ja. Huset stod ju rätt i kanten på torvmossen.

L: Vem hade byggt det, på Det viset?

Arthur: Ja, jag förstår inte varför Han hade -

L: Och - det var pappa som hade byggt det där?

Arthur: Ja!

L: Men det var väl ett konstigt läge.

Arthur: Ja, Du sa ett ord. Man fick den där tomten billigt se. Så; den gamla vägen, den gick där utmed mossen, som den har gått i hundratals år, från Vrigstad till Stockaryd.

L: Så det låg lite lågt då.

Arthur: Lågt var det ja.

L: Ni hade all brännorv ni behövde.

Arthur: Ja - Vi tog inte av Den brännorven, för det är ju så gott om ved, Du vet. Det blir ju gått om ved; både från brännorven, men de hade två sågverk där också och vi hade en massa svalla, som vi sågade opp, 'te' ved, se.

L: Du menar bakar och sånt.

Arthur: Ja Svalla Du vet, som de gör bjälkar Du vet, så tar de fyra sidorna se.

L: Ja just det.

Arthur: Så det var gott om ved i Stockaryd.

L: Så där bodde ni. Men; det var ett konstigt läge, att bygga ett hus där då, att bygga ett hus där.

Arthur: Ja, han var egendomlig! Vi talar om det varje gång jag är hemma. Jag brukar tala om där. Men mina syskon. De fyllde opp vägen. Det är Det som har gjort att huset är så lågt.

Visserligen kanske de fyller opp vägen. Du vet Hur de fyller opp vägen. Stegen är höga, stugan den stutar så här, ner mot mossen. Så huset står där på sluttningen.

L: Det låg vackert då när ljungen blommade på våren.

Arthur: Ja. I skogarna tycker jag om och gå, ja.

L: Du gav Dig iväg då.

Arthur: Va!

L: Du gav Dig iväg då till Stockholm.

Arthur: Ja. Och - kom till Chicago och var här väl en två veckor. Sen så fick jag jobb där på cemetery kyrkogården där och grava gravar och -

L: Vem kom Du till?

Arthur: Jag kom till Nilson. De hade sån där boarding - mat och rum. Som han kände till; min fars kusin.

L: Jaha. Då fick Du Ditt första arbete?

Arthur: Ja. Där var jag, hos Nelsons. Sedan så kände 'di till andra svenskar. En, han hette John - Johan Johanson. Han var ifrån min hemtrakt här, han var förman på kyrkogården. En väldigt stor kyrkogård!

L: På sydsidan?

Arthur: Ja på sydsidan. 67:e. Det är inte större än kyrkogårdarna i Illinois.

L: På 67:e, och?

Arthur: Och (?), den västra sidan. Västra sidan, ja, och Dorchester, den östra sidan av sjön och sen är det 67:e, som skär nordsidan på och sedan den 71:a som skär sydsidan, i en stor stor fyrkant där.

L: Vad var arbetet där? Vad gjorde Du för någonting?

Arthur: Jag gravde gravar.

L: Du var dödgrävare då.

Arthur: Jag var dödgrävare.

L: Du gjorde det. Du var dödgrävare då.

Arthur: Jag var dödgrävare. Inte varje dag. Då jag inte arbetade där inne och gravde gravar så var det gräsmatta 'te' fylla opp, Du vet. Och sen så hade de ju - vad heter det nu - Ja blommor, Du vet. Drivbänkar.

L: Vad hade Du då i betalning?

Arthur: 21 22 cent i timmen.

L: Och det var Dina pengar?

Arthur: betalade jag Nilson, jag tror det var 8 dollar i veckan, för att få mat och rum.

L: Så det blev inte mycket kvar då i alla fall?

Arthur: Ja, det blev lite kvar.

L: Vad gjorde Du med de pengarna då?

Arthur: Ja, de sparade jag.

L: Jaså Du gjorde det.

Arthur: Ja. Och köpte, ja, kläder köpte jag. Och sen så köpte jag - på (?) hade 'di, sålde 'di en veckobiljett, så Du kan åka när Du vill och var Du vill, och Hur Du vill och hur långt Du vill. Och den little kort man visade när man gick förbi luckan där. Så jag åkte; både till jobben och till Ingelwood. Jag gick i skolan där i Ingelwood, i tre år, tre vinterterminer. Det var engelska.

L: Till skolan gick Du.

Arthur: Till högskolan där. Kvällsskolan.

L: Vad läste Du då? Engelska?

Arthur: Engelska.

L: Bara engelska?

Arthur: Engelska gramatik och historia Amerika. History; om Lincoln och Washington. När 'di kom hit och Vad 'di gjorde.

L: Hur fort lärde Du dig? Alltså: var det lätt?

Arthur: Ja. Jag var satt bakom, för de knackade mig i ryggen ibland. Så böjde jag verben.

L: Ja.

Arthur: Du vet vad verb är? Ord som börjar, ja. Och jag var grymmer på det dära! Jag visste inte alla verben. Hon hette Coffmann, hon var från judalandet, den flickan.

L: Men Du hade lärt Dig i skolan, hemma i -

Arthur: Ja jag tog en korrespondenskurs på Hermods också i Sverige, du vet.

L: Säger Du det!

Arthur: Så jag fick grunden. Och det har hjälpt mig i hela livet, särskilt när man diktar.

L: Du läste svenska då?

Arthur: Både svenska. Jag fick lära mig svenska minsann innan jag kunde lära mig engelska!

L: Säger Du det. Att Du menar att skolan gav Dig inte den undervisningen i Sverige?

Arthur: Va?

L: Du Kunde inte riktig svenska då menar Du?

Arthur: Nej jag kunde inte. Jag förstod inte grunden! Gramatiken är grunden!

L: Så den Hermods, fick Du den utav?

Arthur: Va?

L: Den fick Du genom Hermods.

Arthur: Ja Hermods började jag. Sen så blev det ju mer, när jag kom hit. När jag kom i Ingelwood, högskolan. Ja engelska gramatiken.

L: Jaha.

Arthur: Jag ser. Har man innehållet. Jag brukar säga till folk: "Du behöver inte gå till skolan för och lära Dig att bli någonting. Men Du kan lära Dig genom böcker, om Du ligger i". Alla sorters böcker! Som - en som heter - jag kan inte komma ihåg författaren. Han skriver en bok om, ja, hur till sätta dikter, Du vet. Ja han är pianospelare. Jag kan inte komma ihåg - jag vet inte om han lever än. Brukar ha en liten bok, som 'di sålde nere på Lion Healy, Du vet: den där stora musikaffären här nere se.

L: Så Du hade lätt för att plocka upp engelska uttryck?

Arthur: Ja!

L: Du hade musikaliskt gehör.

Arthur: Jag hade Grund, ja.

L: Jaha.

Arthur: Därför kunde jag skriva - jag kan skriva en bit, både på engelska och svenska. Du vet, och översätta.

L: Jaha. Hade Du lärt Dig att spela dragspel i Tingsryd?

Arthur: Nej. När jag kom hit här så tog jag i lag med - en del tillhörde teatersällskapet med Godtemplarna, se.

L: Oskar II?

Arthur: Den andre ja. Och då kom jag i lag med den där dragspelaren som spelade för ... Olle i Skratthult.

L: Säger Du det!

Arthur: Och särskilt En! Han var från Göteborg. Han hette Karlsson; Bosse Karlsson. Han var alldeles förträfflig i musik. Du kan slänga opp en marsch, fram med noterna och han spelade dragspelet. Han var alldeles omöjlig han! Jag har aldrig sett en sådan! Han sa 'te' mig: "Du ska ta opp musik" sa han. Och han tog mig ner 'te' Lion Healy en lördag! och han köpte tre böcker åt mig 'te' lära mig. Och 'la grunden 'te' noter och så där, Du vet. Särskilt tidmätningen för noterna se. Och där satt - den 4 juli - jag bodde hos en annan på 75:e då, hon hette Lööf. Hon var änka och hade två flickor. Och hon har också boarding-house. Jag satt där över 4 juli, i tre dar, och spelade på en bit hela tiden.

L: På dragspel?

Arthur: Ja. Och melodier på, och harmonin 'te, When the moon comes over the mountain. Du kommer inte ihåg den. Det är Hon. Hon blev ju populär, den här Kate Smith, när hon sjöng in den. (Arthur sjunger en stump ur ovan nämnda melodi). Har Ni hört den?

L: Jaha.

Arthur: Ja. Då satt han och spelade. Jag skulle lära mig precis ackordena. Han spelade den Du vet på danserna - på Scandia Hall hade de svenska danser. Han arbetade på Scandia Dance Hall där och.

L: Den låg på sydsidan den.

Arthur: På sydsidan ja.

L: Var nånstans? på?

Arthur: På 75:e, och - ja, jag säger - rätta adressen skulle va 74 47, or nånting. Det var ojämna nummer. Det var på östra sidan gatan. Nära 75:e. En stenkast mot 74:e-gatan. Och där spelade Karlsson. Det var Karlsson & Spike. Jag vet inte om Du har hört talas om Leonard Spike?

L: Nej.

Arthur: Han var upp ifrån Norrland. Han var också styv i dragspel. Han läste inte noter men han la i harmonin. Hans hustru, hans första hustru, hon lever än; tänker jag. Hon kallar sig för Alice ... Alice Ljung. För hennes föräldrar hette Ljung.

L: Han Spike från Norrland. Hette han Spik när han kom från Sverige?

Arthur: Han hette spik ja.

L: Han var soldat? Av soldatätt?

Arthur: Ja. Ja. Verner Spik, hette han.

L: Verner Spik.

Arthur: Han var från Norrland, också. Men Alice. Hon var född uppe på Chicago; sydsidan vid 71:a.

L: Det var en sak jag glömde här Du. Din pappa: - han hade två namn. Han kom över till Amerika som Johansson.

Arthur: Han kom Ja han kom till Amerika som Johansson och sen så när han kom till Sverige så var det så många Johansson, så han tog sig Erickson se.

L: I Sverige?

Arthur: I Sverige. Min far, han hetade Erik Johansson.

L: Så han bytte inte namnet här över då?

Arthur: Nej nej nej. Han bytte namnet när han kom Här över, se.

L: Kunde han Göra det?

Arthur: Ja jag vet inte.

Arthur: I Sverige.

L: Hette pappa Erik?

Arthur: Ja. Han gjorde vad som Han ville. Det var inga lagar på honom! 'Di ville ha honom i kriget - i beväringen. Att gå igenom -

L: I Sverige?

Arthur: I Sverige! Du vet; 'exera i Sverige. När han kom till Sverige. Det kom Han ifrån!

L: Jaså.

Arthur: Å ja. "Jag har lärt mig 'möcke"! Jag kan skjuta better än dom dära, som är där oppe på Kronobergs Hed" sa han. Och vad heter det. Ja .- Kronobergs Hed, var inte det där oppe. Men jag menar -

L: Hur länge höll Du på på kyrkogården där nere?

Arthur: Ja, bara två månader.

L: jaså det var allt.

Arthur: Det var allt. Sen kom jag på nordsidan, oppe vid Highland Park där. Där fick jag 'en fin jobb, väldigt fin jobb! för miljonären: Julius Rosenwall. Han hade tre villor; ett sommarvillor som han bodde i och sen hade han två andra sommarvillor: en för sin dotter, och en för sin son. Och de hade familjer bägge två. Så jag fick den här jobben. Jag klippte gräset. Klippte för Hand då! Inte för hand men de hade en sån där - de sköt -

L: En liten rulle ja.

Arthur: Ja. Så det var rätt så mycket arbete en del dagar. Men jag tyckte om.

L: Du tyckte om Det arbetet.

Arthur: Ja. Jag ville vara för mig själv och klippa gräs, det var det huvudsakliga. Men jag sopade trapporna på morgonen och jag blankade hans skor! Julius Rosenwalls skor! Han var så enkel. Han var precis som en gammal farmare.

L: Var arbetsdagen kortare i Chicago, jämfört med hemma?

Arthur: Jaa .. När jag var där oppe i Highland Park och jobbade. En del dagar så kunde jag jobba en 15 18 timmar Du vet. En del dagar behövdes det vattnas. Sen en del dagar jobbade jag kanske bara en timma. Det va fritt, från plats till plats. Som gräset växer, så klippte jag det. Och blommor och hacka - Kanten, Du vet, som växte upp där. En Fin Kant, Du vet. Och Du vet: det var rätt infött i mig!

L: Det var inga svårigheter.

Gick Du med i en kyrka När Du kom dit?

Arthur: Sen när jag kom 'te' Chicago. Det var på hösten. Och då kom jag in i sångkören där på 54 Kimback; den där Lutherska kyrkan, på 54:e Kimback. Railander var präst. Rylander, han var född i Kalmar.

L: Det var inte Gustaf Adolf-kyrkan, för den låg på Trextel Avenue.

Arthur: Ja. Gustav Adolfskyrkan, den är på Trextel, ja.

L: Vad hette den kyrkan, som låg på (?)?

Arthur: Hyde park, och

L: Elim?

Arthur: Hyde park Lutheran Church, tror jag. Jag vet inte, men Hyde park Lutheran Church jag alltid hörde. Det var nere i Hyde Park, Du vet.

L: Ja, jag vet var det är.

Arthur: Har Du varit där nere?

L: ja. Var Du med i sångkören?

Arthur: Va?

L: Var Du med i sångkören?

Arthur: Jag var med i sångkören. Jag sjöng där - ja, jag vet inte. Det var stop of financing. Men de första åren så sjöng jag där varje söndag.

L: Sjöng Du solo någon gång?

Arthur: Va?

L: Du sjöng inte solo någon gång?

Arthur: Jag sjöng inte solo, men jag kunde sjunga, både för basen och -

L: Tenor.

Arthur: Ja.

L: Dom andra som var i kören, dom var ju svenskar. Kunde de sjunga? Hade de sångröst?

Arthur: Jag kan inte säga nånting. Jag vill inte stå nära någon annan, för de kan villa mig! De kan inte hålla tonen, de kan gå högt, Du vet.

L: Var det ett Plus att vara med i sångkören och i kyrkan för att få ett arbete?

Arthur: Det var ju en byggmästare som tillhörde där. Men 'di var inget så ärliga och kristliga tyckte jag.

L: På Vad vis märkte Du det?

Arthur: Va?

L: På Vad vis märkte Du det? Hur märkte Du det?

Arthur: Å! När Du kom ifrån kyrkan. Det var en som jag jobbade för, som hette Charleston, som tillhörde; en storpamp. Han var byggmästare, snickare. Han gjorde allt arbete för United Cigarr-company. Lillrättan, jag jobbade för, han var platskontraktare och det var ingen religion där på jobben, utan det var bara 'te' slita.

L: Ja han drev hårt.

Arthur: Han drev hårt ja. Han drev alldeles För hårt ibland. Och det var en grabb från Urshult i Småland. Efter tre veckor så - så fick han broket. Han skyfflade den där sanden och blandade bruket. Han landade på lasarettet också. Och inga pengar hade han! Så vi gick tillsammans och skramlade ihop pengar, så han kunde betala - Du vet - sin skyldighet till lasarettet. Trodde Du; Lillrättan han jobba för - han slängde in några dollar i den där kassan? Nehej! De är hårda i hjärtat, en del.

L: Jaha. Dom drev hårt.

Arthur: Ja.

L: Tror Du att de svenska basarna var hårdare än andra?

Arthur: Jaha, jag tror Det! Det växlar nog, mycket, men, jag menar. Jag jobbade för en som hette Johnny Sweed! Han var ju Scotch, English. Det var den bästa jag jobbat för. När Du gör Dig skyldig så ska Du inte ha nåt. Jag hade aldrig svårt för och arbeta - det hade jag aldrig.

L: Kom Du med i någon fackförening - eller Union?

Arthur: Nej. Jag kom aldrig. Jag tillhörde aldrig. Jag ångrar idag att jag inte tillhör.

L: Vad berodde det på att Du inte kom in?

Arthur: "Nej, vi har för många inne. Vi kan inte ta in några nu! Vi kan ju inte ta in några, vi har ju 400 elektrikare som går utan jobb! Hur sjutton, så kan Du inte in".

L: Och Du hade lust för det arbetet?

Arthur: Jag hade lust för elektriska arbeten ja.

L: Men fackföreningen stängde Dig ute.

Arthur: Jaha. Jag kom aldrig. Och det var andra föreningar. Det var likadant. Det var nästan omöjligt. 2.000 dollar kunde jag kommit in som ingenting.

L: 2.000 dollar! Ja, men det var väl ingen som kunde slänga upp?

Arthur: Nej. Men; de hade en block där, Du vet. De hade block där Du vet.

L: Och det var fullt normalt, så att säga. Det var som det Skulle vara.

Arthur: Jaa, ja. Jag vet inte om det skulle 'va' så. Men - mellan Dig och mig. Du vet - Det är ingen som hör vad vi säger. Och Du är sekreterare. Du vet hur många det är som går utan arbete, och Du vet. -

L: Så det hjälpte inte att vara med i fackföreningen för att få arbete då? När det började gå dåligt.

Arthur: Nej. nej, det gick inte. För Eddison. Eddison hade ett gäng. Ja, jag var ju med i det där gänget se. De kallade det: (?) emergency repair, Du måste va så Du kan gå ut om det blir kortslutningar. Och åskan slog ner ibland, i den där kraftstationen och servicestationen, Du vet. Så Du kunde gå ut vilken tid på natten som helst och reparera. Det är en servicestation på 77:e och South Chicago Avenue. Åskan slog ner där en lördagseftermiddag och generatorer och sådana där - och switch-back 'di blåste ju ut.

L: När kom Du med hos Eddison?

Arthur: Va?

L: När började Du hos Eddison?

Arthur: Ja, det var 1925, vid jultiden. Som sagt i januari. Jag höll på hela det året.

L: Hur fick Du det jobbet? Var det genom bekanta?

Arthur: Ja. Han som bodde nere på 27. Han arbetar för Eddison! Han var också smålänning. Men; han hade börjat som springpojke, så han blev aldrig avlagd. Han arbetar bara för - ja - timpenningen var ju så låg - så 'di tyckte det var ingen idé. Även om han inte hade mycket att göra, att lägga av han. Så 'di behöll honom, se. Och så gick åren och han hade ju två systrar i Chicago, som arbetar för miljonärerna, som understödde honom - Du vet ja. Och sen så gick han. 'Di hade också en skola. Eddison hade en grundskola Du vet. Jag fick grunden genom hans böcker. Jag läste hans böcker egentligen. Så han bodde där i - ja - ibland så var vi väl en åtta-tolv, som hade 'båd mat och rum där, hos Nilsons, see. Och en del bodde där. För huset, det var stort, det var tre våningar. Och det var badrum på varje våning. Stor badrum var det. Och han hade byggt det; Litton. De stora affärerna i Chicago, som kallades Chicago - när var - i början på 1800-talet, när Field och Hubbed och Litton, Du vet. När de gått släkt i släkt i släkten, som byggde. Det var stort. Men i alla fall så. Det var han som hjälpte mig in. Och jag var så passande för arbetet som 'di skulle ha gjort, Eddison, bygga ut de där substationerna se. Sätta upp det där järnet, och -

L: Så det var ett arbete Du tyckte om?

Arthur: Ja. Inte precis. Men det var ju mer betalt där än vad jag fick var jag jobbade. Jag hade 60 cent i timmen då. Och det var bra betalt, det.

L: Sjukförsäkring? Ingenting?

Arthur: Ja, jag vet inte Hur det var med det. Jag tror inte det var någon försäkring, nånting. Men det var inga skatter. Det var Dina pengar. Du behövde inte -

L: Tänkte Du på att Du skulle ha sjukförsäkring, ifall Du blev sjuk, eller skadad?

Arthur: Jag hade alltid. Han, den här Magnuson, han sa 'te mig att: "ha lite reserver ifall something skulle hända". Så jag hade, några 100 dollar hade jag i reserv.

L: Hade Du det på banken, då?

Arthur: Jag satte in pengar på banken då. Men; Jag hade pengar gömda i en låda där, ifall jag 'sulle bli hastigt sjuk. För det hände ju ofta att en bryter benet av sig, eller någonting. Och sedan. Det var då när jag bodde där, så kom jag överens med en annan. Det var en halvbror till Nilson, han bodde också: Morris Nilson. Han tillhörde Godtemplarna. Sen tillhörde jag Godtemplarna, jag kom in där.

L: Så det var den första föreningen Du gick med i?

Arthur: Ja, det var första föreningen jag gick. Utom kyrkan. För kyrkan var ju egentligen ingen förening.

L: Hur kom Du med i kyrkan? Var det någon som sa till Dig att Du skulle gå in i kyrkan?

Arthur: Ja. Hans systrar- Magnusons systrar - 'di tillhörde kyrkan. 'Di arbetade i Hyde Park för miljonärerna.

L: Du var ju missionsvän i Sverige. Nu blev Du lutheran.

Arthur: Det blev så, se.

L: Det var inte så noga, vad det blev.

Arthur: Nej. Vilken religion. Utom katolikerna. Men jag menar - mellan lutheraner och missionsvänner - det är inte så - Det finns ju bara en Gud, Påstår dom.

L: Hade dom stränginstrument. Du var inte med i missionskyrkan, nej.

Arthur: Va?

L: Alltså missionskyrkan använde ju stränginstrument i Sverige men det gjorde de inte här över?

Arthur: Nej. Men jag gick till missionskyrkan i Ingelwood. Du vet; han var där och sjöng; Oscar Grön. Har Du hört talas om honom?

L: Ja.

Arthur: Och jag blev ju personligt bekant med honom. Han sjöng där i missionskyrkan; i Ingelwood, där Dorothy gick. Men jag träffade inte Dorothy där. Men - jag gick ibland på söndagskvällarna - gick jag till den kyrkan. Jag gick från Washington park och gick från den ena kyrkan till den andra ibland, de första somrarna. På söndagseftermiddagarna. Och - vad var det mer jag skulle säga. Vad heter hon som spelar fiol? Hon var konsertfiol ..

L: En svenska?

Arthur: Hon var född i Chicago; Ingelwood. Hon spelade där också i Missionskyrkan, ibland, på stora program. Jörnberg .. Järnberg. Jag tror att hennes föräldrar kommer ifrån Värmland. 'Di hade en fabrik där nere i - vid slakterierna. Jag vet inte vad dem gjorde där.

L: Så; - när Du gick till kyrkan nu. Tittade Du efter någon flickvän då?

Arthur: Va?

L: Tittade Du efter någon flickvän när Du gick till kyrkan?

Arthur: Det var så skojigt.

L: Du tänkte inte på giftermål då?

Arthur: nej nej nej, sjutsingen heller! Han sa 'te' mig Magnuson - han sa 'te' mig: "Gör nu inte som". Det var en annan smålänning som hette Edvard Person! Han gifte sig med en flicka som just kom från Sverige och 'di hade tre barn. De bodde som i ett svalbo! oppe i en sån där bonnalada, taket gick Så! Så gå och krypa in där. Där bodde dom; Han, och tre barn. Han gifte sig. Han hade inte ett öre när han gifte sig!

L: Och Du blev varnad för det?

Arthur: Ja. Jag var varnad för det! Magnusons, Valfrid, han sa: "Du spara Dina pengar. Och en gång när Du vill gifta Dig, så Du har. Så Du slipper och bo som Edvard Person".

L: I det där svalboet nu. Fanns det toalett och badrum och badkar?

Arthur: Ja det fanns det väl. Jag var där oppe en och annan gång. För; Hon var egentligen ifrån Urshult, församlingen in till där jag är född se. Han var från Stockaryd, utanför Stockaryd! Nydala, har Du hört talas om Nydala kloster? Han var född i Nydala, var han födder ja, Edvard. Han var så ruf tuf Du vet svensk, kraftig, stor och kraftig ser Du. De hade tre barn. De bodde i det där svalboet! Och! en smal trappa 'te' och gå opp där för första

våningen, opp till - Arrangerat ett litet kök Du vet. En sängkammare kanske han låg i och så en annan rum på framsidan, vet Du. Jag vet inte om Du har sett? 'Di har nog satt opp lägenheter där nere i Rock Island också. Har Du det?

L: Ja, det fanns nog.

Arthur: Ja det fanns nog ja.

L: Du hade arbete under hela 20-talet då? Du var aldrig utan arbete?

Arthur: Nej. Sen på våren, då - när jag blev utkastad från Eddison, då på -26 då började jag - så var jag som

L: Utkastad. Vad menar Du med Det?

Arthur: Ja jag blev avlagd - se.

L: Avlagd.

Arthur: Ja.

L: Var det många som fick sluta då?

Arthur: Ja, det var vid jultiden. Så skulle vi få jobb igen efter jul, påstod dom. Ja, 'di ringde aldrig mig! Och inte tänkte jag heller 'di ville jag 'sulle. För nog de substationer, de var färdiga nu, så de klarade sig på några år. Så jag fick jobb där för den dära Lillrått. När jag bodde på 27 19, så 'råkte jag de här Yellow Cab Company, Du vet, taxi. 'Di var ungefär fyra kvarter ifrån 27:e gatan; av Prerie. Så jag var på school-Cab-en, då, tidigt på våren och lärde mig att köra bil! Jag körde också i trafiken några veckor men jag fick köra på nätterna och jag tyckte inte om den dära! Och det var bara fyllburkar i alla fall, som en fick dra hem. Och Prostetuted där var. Och inte tjänade jag några pengar. Jag tjänade till min avbetalning för min rock och .. min mössa, Du vet. Det var nästan ingenting över, mer än lite tips som jag fick från En och annan. Ja. Men jag lärde mig och köra bil i alla fall. Så; Han ville ju ha en som - Han hade ju lastbil, den där Lillrått. 'te' 'å' flytta planken, och ställningar, och allt sådand där Du vet. Så började jag köra hans lastbil. Och jag tyckte om det också, och bygga, Du vet och arrangera.

L: Du var mest på sydsidan då.

Arthur: Ja på sydsidan ja.

L: Du arbetade aldrig på nordsidan?

Arthur: Njaa, jag arbeta på nordsidan också. Jag hade en jobb på nordsidan, vid sjön där. Det var ... 30 .. - lite - när var Cobs parken(?), var det -37?

L: Det var 32.

Arthur: Belmont.

L: Jag tror 32 100.

Arthur: Bellmont och 32?

L: Ja.

Arthur: Men det är inte på Bellmont, det är på Addison.

L: På Addison .. och Clark. Cobs park.

Arthur: Ja, det måste vara; åtminstone 35 /100, då. Ja. Det här var ungefär 28-30 100, north, vid sjön. En 20 våningar var det.

L: Var det mer svenskar upp på Bellmont än vad det var nere på Cottage Grove?

Arthur: Jag vet inte.

L: Du märkte inte nånting?

Arthur: Nej. På (?) så var det svenskarna i Ingelwood, där var en massa svenskar, 59:e och (?) och sedan 75:e och (?).

L: Nu hade vi ju Wasa, och Vikingarna, och Switjud, och en massa andra klubbar och sånt. När gick Du med i den första?

Arthur: Vikingarna. Jag var där strax innan -42, för vintern då. Jag gick in i Service.

L: Så Du var inte med i Någon förening före det då?

Arthur: Utom Godtemplarna.

L: Godtemplarna.

Arthur: Och; det var under distress-en.

L: Och; i Godtemplarna, där började Du också och -

Arthur: Det var där jag träffade Olle i Skratthultsgänget.

L: Jaha!

Arthur: Det var 'di som tillhörde Oscar den andre.

L: Var han där och uppträdde? ..

Arthur: Ja, han var aldrig. Olle, han var bara här en dag i Chicago, var han, och allra högst två, hade han först. En föreställning; tror jag, mesta gången. Han var så populär, då, när han reste runt.

L: Han var det?

Arthur: Å! ja. Väldigt populär.

L: Varför stannade han inte mera än En dag, om han kunde dra fulla hus?

Arthur: Han hade andra platser.

L: Så han reste -

Arthur: Ja; från östkusten till västkusten.

L: Jaha.

Arthur: Och det var ingen lokal på sydsidan, ibland 'di vanlige lokalerna, som var stor nog för han. Den siste gång han var i Chicago, så hade han - jag vet inte om det var a messianic temple där nere i Ingelwood, det är rätt så stort.

L: Ja.

Arthur: För han behövde en stage med rum om ömse sidor.

L: Hur många var dom? Sju, eller?

Arthur: Jag vet inte hur många dom var, det kan jag inte komma ihåg. Men det var dom nog, en: kanske åtta tio stycken.

L: Jaha. Hade Du börjat spela då, på danser och så?

Arthur: Jag började. Carlson hade varit med honom i fyra år, och vi bodde tillsammans på 75:e. Och Carlson var den som drev mig till och lära mig musik och veta var jag var, när jag sjunger och ha lite förberedelse. Jag kunde komma med Jularbo; ja, eller med Olle i Skratthult, se.

L: Säger Du det! Vad hette han i förnamn; Carlson?

Arthur: Oskar Carlson, hette han. Han var född i Göteborg.

L: Och Han var musikanter?

Arthur: Vi bodde tillsammans. Han hade varit med Olle i fyra år.

L: Se där ja. Och han ville att Du skulle -

Arthur: Ja. Han ville att jag 'sulle studera musiken. Så jag visste var jag var nånstans! Du vet. Du vet -

L: Han såg att Du hade talang.

Arthur: Ja, han såg att jag hade talangen.

L: Sjöng Du då, också?

Arthur: Jag sjöng då också ja.

L: Vad hade Du då för repertoire?

Arthur: Jag sjöng dom där bitarna, som han spelade.

L: Kärleksbalader och?

Arthur: Ja, sådana dära. "När morsan fyller 50 år" och - vad heter den andra Nu?: sjömansvals - vad heter den där melodin. Jag har satt amerikanska ord 'te' den också. - Jag fattar pennan på nytt i min olärda hand. -. "Sjömansbrev". "sjömansbrev" ja!

L: Ernst Rolf var ju populär i Sverige.

Arthur: Han var populär vid Den tiden.

L: Använde Du Hans sånger över här?

Arthur: Är det Han som sjunger den?

L: Alltså; Ernst Rolf, han sjöng ju "Barndomshemmet" och -

Arthur: Å, ja. Ja.

L: Använde Du sådana sånger?

Arthur: Ja, jag också. Och - den här - som han sjöng - vad heter den - "När björkarna susar".

L: Jaha. Och då satt folk och lyssnade?

Arthur: Å ja. Det var inte i publik så mycket då. Jag var med Carlson; på kvällarna och lite sådära, på söndagseftermiddagarna jag var tillsammans med Carlson.

L: När började Du spela på danser?

Arthur: Vi började inte spela på danser förrän efter kriget!

L: Jaså, Så pass sent! Jaha Du.

Arthur: Det var kanske lite innan kriget. Små tillställningar.

L: Men; innan dess, så hade Du en upplevelse.

Arthur: Ja.

L: Vad hände med Dig nu? Kan Du berätta om hur Du kom in i Den situationen?

Arthur: I den häre?

L: Ja.

Arthur: Ja. 'Di sålde ju. - 'Di började tala om att Du ska bli rik om Du arbetar och Var Du ska sätta in Dina pengar. (Arthur blir här mycket ivrig - får knappt fram orden). Och göra det. Och så kom den häre Holmes och sa: "Här har vi ett tillfälle och köpa den här tomten och bygga. Här kan vi bygga och - och - sätta in mina pengar där - och få betalt"! Men jag kunde inte förstå att lånet skulle vara på fem år! "Varför ska det bara 'va på fem år"? sa jag. På det svarade han: "efter fem år har gått så kanske vi behöver inget lån. Vi kan ha den betalt" sa han. Det var då innan vi byggde, Du vet. La ut alla fina planer. 'Di hade det uträknat, dom däre.

L: Var Du med och lade ut planerna också?

Arthur: Jaa. Jag var med. Vi kasta in, och vi köpte tomten Du vet, Vi gav 8.000 dollar för Den tomten.

L: Och det fanns inget hus på Dent omtent?

Arthur: Inte på Den, men det fanns en bungalow intill, en trevånings- trelägenhets - lägenheter fanns det intill, där.

L: Och det gick på sned?

Arthur: Va?

L: och Det gick på sned?

Arthur: Ja. Vi hade den och tog reda på 'et' 'te' lånet skulle bli - nytt lån Du vet, efter fem år, - 32. Och då fick vi inget lån. Och då sa 'di: "Då är det bättre att vi går i konkurs och och så säljs huset på öppen auktion".

L: Ni kunde inte gå till en annan bank heller?

Arthur: Det fanns inga andra banker. Det fanns bara tre eller fyra banker på sydsidan. Alla andra banker var stängda då.

L: Var där några svenska banker?

Arthur: Nej. Det var någon svensk, här och där, ibland bankerna, men - ingen svensk ledare. Det var en som ägde sex banker, på sydsidan.

L: Jaha.

Arthur: Jag kan inte komma ihåg hans namn rätt nu.

L: Så det här, det gick om intet.

Arthur: Det gick om intet. Det gick i konkurs -32 och vi skrev över papperen. Hade han oss 'te' skriva över vid två skriver på papperen: quickly indeed. Vi höll på en hel kväll och rufflade om och om igen. Då kan vi köpa på auktion. Det såldes på auktion, men vi visste aldrig när auktionen var.

L: Fick ni inte reda på Det?

Arthur: Inte!

L: Nähä.

Arthur: Kanske Dom visste det, de där som gick i konkurs. De där två bröderna.

L: Du arbetade under tiden då, eller?

Arthur: Nej, det fanns inget arbete. Men jag bodde där och tog reda på värmeledningarna, Du vet.

L: De här?

Arthur: Ja. Och där sopade jag när Han kom upp, och likadant på morgonen. När han körde bort dom där från Union - från fackföreningen.

L: Jaha. Så, då var Du inte ägare längre?

Arthur: Nej, jag var inte ägare. 'Di visste. 'Di hade räknat ut det.

L: Blev Du inte missbelåten på Amerika då?

Arthur: Va?

L: Blev Du inte missbelåten på Amerika då?

Arthur: Jag blev missbelåten. Det grämer mig. Det grämer mig; att man ska behöva komma i lag med sånt slö.. - Listiga människor! Jag tycker om att se folk leva. Lättlockad, Du vet.

L: Du kunde inte gå till någon advokat heller? Det var för sent?

Arthur: 'Di var - 'Di är lika krokiga, allihop. 'Di hade sett program, Du vet. 'Di visste vad 'di skulle göra. Det är därför stan är som den Är idag! Det är dom som la grunden till fördärvet. Nu kan Du räkna ut det.

L: Åkte Du hem 1929?

Arthur: Jag var hemma och hälsa på i Sverige -29. På våren åkte jag. Och byggnaden var just då färdig, för uthyrning då.

L: Ja. Det var inte meningen Du skulle stanna i Sverige?

Arthur: Nej nej. Bara hälsa på. Se mina föräldrar innan.

L: De levde då?

Arthur: Ja.

L: Vad sa Du då till Dina föräldrar? Att det var Bra tider i Amerika, eller?

Arthur: Jaa, det var det ju då. Det ändrade sig sen, på hösten-29, Du vet.

L: Då gick gardinen ner.

Arthur: Ja. Då slängde 'di - en liten lapp, den ligger här egentligen. Jag ska ta ut ur tidningen. En som dog nu. Hon var gift med Samuel Lindsel. Han var ju president för Comwelth(?) Eddison. Och han hade också - var president för två andra nya bolag, som han organiserade. Stockbolag. En hetade The Insula och en hetade The Midwest Utility. De gick om styr, också. Lappen ligger där, kanske Du kan läsa den.

L: Var det många av Dina bekanta som blev av med husen?

Arthur: Ja det var en dalmas här oppe som jag träffade. Han hetade Gunnar Johansson. Han dog för ett par år sedan. Han bodde här i hålan. Han förlorade sin bungalow. Och han talade om för mig hur han förlorade. Jag sa: "hur förlorade Du"? Han sa: "Ja. Jag hade ett lån på den" sa han "och jag nästan hade sökt och få Den betald och 'di ville inte förnya lånet". Och sen så var det vad 'di kallar - det blev ungefär på svenska: home-lån, see. Och 'di reparera opp den. "Och; sen så ville de sälja den 'te' mig igen"! sa han. "Och ett nytt lån"! "Och; det var ju större än när det var nytt" sa han. Ville dom ha. "Så jag låter det gå" sa han. Han kom opp här. Han flyttade opp här. Hans hustru, hon var av holländsk härkomst. Så han flyttade opp här till Holland. Ja, mellan Holland och Grand Haven, bodde han. Vi var där nästan här om dan; igår, när vi körde, Du vet, utmed sjön se. Han var född i Falun. Och! Många som förlorade. Och de mesta så förlorade 'di kontanter, i bankerna, som stängdes.

L: Hade Du pengar i nån bank?

Arthur: Jag hade några dollar. Men; jag fick 10, 15%. Men det var banker som inte tar någonting.

L: Så emellan 1930, upp till kriget -

Arthur: Till kriget.

L: Vad hade Du för arbete då?

Arthur: Ja, jag var ju då. - Ja, jag bodde ju i garagen då i tre år, på 30-talet. Från -33, till -36.

L: I ett garage?

Arthur: Så bodde jag i garagen. Nära tre år.

L: På sydsidan?

Arthur: På sydsidan. På 77:e, rätt upp mot spårvagnslinjen Mac Galaster.

L: Det betalade Du inte mycket för då?

Arthur: Det kostade mig ingenting. Jag fick ju maten när jag tvättade diskerna. För den hära - som hade restauranten, Du vet. Och sedan så - garagen betalade jag ingenting för. För jag var egentligen där för att se så inte någon kom in där ibland plankor och grejer. Det låg plankor och grejer och ställningar där - mellan garagen och bakgatan där. Och sen hade han - lastbilen där också.

L: Under den här tiden nu, runt 30-talet. Fanns det några svenska socialister på sydsidan?

Arthur: Ja, det fanns det nog, men jag var inte något vidare i lag med dom. För jag var oppe vid - for Vicence. Och 'Di kom 'te' mig en del, Du vet! En gång så kom det en smålänning; en snickare. Han hade väl lite kontanter, för han hade en Buick, en sån dära Cup, som 'di kallar'n. Han hade en bekant uppe i Michigan, söder om Benton Harbour, som hade en farm där. Och han brukar jobba i Chicago! Han hetade Swanson, tror jag det var han hetade, som grovarbetade på byggen, på sommarn. Han hade en farm och en hoper, en 4 5 ungar också kanske, jag vet inte. Men alltså. Han hade en massa grisar. Han kunde inte sälja dem. Det var ingen som ville ge honom. Om de ville ha en gris - sa han - så kunde vi gå upp och slakta en gris, och ta den med sig till Chicago. Han skänkte bort den. Så den här snickarn - och en till snickare - jag kommer inte ihåg vad han hetade. Och vi tre, vi körde upp där till - nära Bucannan och Michigan. Det ligger söder om Benton Harbour där nånstans. Och 'di visste - Han visste att jag var född på en gård i Småland; en farmarpojck. Så han trodde jag kunde slakta en gris! Och jag tänkte det ingenting på. Jag hade inga grejer med. Så - när vi kom opp där - så var det ingen hemma - utan grisarna sprang där på gården, mellan stugan och ladugården. Och; ingen kniv hade vi med oss. men vi gick in i 'veboen' där och fick tag i en yxa. Vi slaktade grisen med en yxa, där oppe. Högg av huvet, och drog den in till Chicago. Och när vi kom in till Chicago här - vid restauranten här - Vicence, var jag bodde. Han fick hett vatten. Och Jag glömmer aldrig Den kvällen.

L: Och Du menar; ni skällade den i Chicago!

Arthur: Vi 'skäll, i Chicago ja och tog av allt det där taglet. Vi var ju tre. Och vi åt fläsk! Och - jag kommer ihåg; fläskkotletterna, vad goda dom var! Vi gav bort mer än hälften till han som hade restaurangen. Du vet; där jag tvätta diskerna.

L: Men ni kunde inte förvara allt?

Arthur: Vi kunde inte förvara allt. Hade man haft kylskåp och grejer, eller också; röka skinkan, Du vet. Så; var en rolig händelse.

L: Så det gick: dag för dag, då.

Arthur: Dag för dag. Och sen så hade jag fått tag i min gitarr, som jag betalade en 10 kronor för, från (?). Jag satt och plockade i den, Du vet.

L: Det var på Den tiden.

Arthur: Ja, det var på Den tiden. Och sedan så kom vi i lag med två pojkar som var far- och moderlösa. Deras .. föräldrar - de ville att de skulle slå i lag med mig - för 'di tyckte om musik, bägge två. Axelson hette den ene, och den ene hette Raymond Johnson. Raymond Johnson! Han - 'di var ju dragspelare - hans föräldrar. 'di var väl inte så .. nedsatta. Hans far var från Karlshamn och hans mor, hon var född i Chicago, hon var också småländska i härkomsten. Så vi tre kom tillsammans! Och vi tränade där i garagen där. Och vi 'kun' sjunga och skråla hur vi ville. Jag hade väl lite papper, och glass och -

L: Och Du skrev några dikter då också eller?

Arthur: Jag skrev ingenting då. Jag skrev ingenting förrän jag kom i service egentligen. Då översatte jag "Han har seglat för om masten" och sedan den hära biten:

L: "Gamla Sverige"?

Arthur: "När ljungheden blommar" ja.

L: Och så "Gamla Sverige" också? Krogen?

Arthur: Å, det var rätt så långt efteråt. Den skrev jag inte förrän - jag säger - på 50-talet.

L: Jaså, den fanns fortfarande kvar då?

Arthur: Va?

L: Den fanns fortfarande kvar då, den krogen?

Arthur: Ja. Ja.

L: Var låg Den nånstans?

Arthur: Den låg på 75:e - mellan Maryland - - mitt emot polisstationen, där, på 75:e gatan. Den var på södra sidan gatan.

L: 75:e, och

Arthur: 75:e, går ju i öster och väster.

L: Om Maryland?

Arthur: Ja. Och då .. var det på den södra sidan gatan dära. Första kvarteret - öster om (?).

L: Jaha. Vad berodde det på nu att Du, som var medlem i Oscar II, kunde gå in och sätta Dig på krogen Gamla Sverige?

Arthur: Ja. Anders Anderson hade en vadslagning. Jag började då lite smått, Du vet. Jag hade diktat den dära "Masten" Du vet - på engelska - och sen hade jag diktat "När ljungheden blommar" Du vet. Och jag har träffat honom i många år, Du vet. Han var tyst - talade med en låg stämma. Så sa han: "Vill Du ha någonting att skriva, så ska Du skriva om ""Gamla Sverige"", där, inne på krogen. Där får Du .. materialer" sa han.

L: Jaha.

Arthur: Så; vi gick in där på fredags- och lördagskvällarna och vi satt vid ett bord där! Och skrev ner. Och sen var den populär: Du vet, den där: "Cool Water" på engelska.

L: Det var Den melodin Du använde?

Arthur: Då följde vi Den melodin, när vi satte ihop den, se.

L: Cool Water.

Arthur: Ja. Och han tyckte det var väldigt bra - för Det är ju mycket rim i den, som passar, see. Även på kortare avstånd så är det rim där, som passade för den. För den är skriven så! Och; - det var ju gott om råmaterialer där inne, vet Du.

L: Och det var många arbetslösa som satt där?

Arthur: Nej det var inte så mycket då. Det var efter kriget Du vet.

L: Det var efter kriget.

Arthur: Å ja! På 50-talet!

L: Då var det full sysselsättning?

Arthur: Ja det var inte full sysselsättning, det kan jag inte säga. Men; det var ju lite arbete - då.

L: Om Du ser tillbaka nu. Mellan 1923, då Du kom, och fram till när Du satt där på Gamla Sverige, på 50-talet.

Arthur: Ja.

L: Hur var dom åren för Dig? Var Du produktiv i vad Du kunde utföra, eller var Du missbelåten med Amerika?

Arthur: Nu hade jag en sån kraft av natur, så jag - om inte 'di andra klarade sig - så. Men Kan 'di klara sig, klarar sig jag! Klarar jag det. Jag har träning! Jag 'kun' tala engelska. Jag 'kun' skriva engelska. Så jag hade ju inget besvär. Och - då - efter kriget - då tog jag ut min rätt.

L: På vad vis då?

Arthur: Då börja jag reparera Du vet. Jag kom in med honom - vad heter han nu - Johanson,; Alfred Johanson - och han var president för Swedish Home-lån. Det var riktigt den första början jag var med honom och reparerade husen som hade gått förlorade.

L: Var det då en fördel att Du hade varit ute i armén?

Arthur: Det gav mig mod.

L: Ja; men: var det ett Plus för Dig att Du varit ute i det militära?

Arthur: Nej. Det var inte svårt. Jag tyckte om det militära.

L: Ja just det. Jag menar: Efter kriget. Var det lättare att säga att Du hade varit inne där. Var det ett Plus när Du sökte arbete?

Arthur: Då hade jag ju en massa träning och jag hade en massa grund bakom. Som: jag kunde säga - jag kunde ringt för mäklarfirma: "Ja, jag har varit till service".

L: Jaha. Så Du använde det som slagord för att komma in?

Arthur: Ja. Ja. Och jag gjorde så. Och; den här Johanson. Det blev mer och mer. Det tog inte länge förrän jag kunde arbeta natt och dag! På våren, Du vet, när de flyttade, och flyttade in och reparerade. Och jag köpte. Jag hade en cup, jag körde grejer i se.

L: Du köpte en bil ja.

Arthur: Ja, en Plymouth. Och sedan så köpte jag - jag vet inte vilket år det var jag köpte den första lastbilen. Men han var använd. Det var en som heter David Larson. En som var elektriskare. På stor yta, var han. Han var en utav dom största på sydsidan i elektriska, alltså. Och jag köpte Hans. Och sedan så har jag köpt två nya. Den andre nye, som står där. Den köpte jag -64.

L: Och 1936, då träffade Du Dorothy Miller.

Arthur: Ja.

L: Jaha. Hade Du arbete då, eller?

Arthur: Det var -36, ja. Då var det dåligt. Jag bodde i garagen nu vet Du och jag sa 'te' henne. "jag kommer aldrig 'å' arbeta för någon! Kan jag inte arbeta för mig själv, så"!

L: Varför sa Du det?

Arthur: Jag vill inte vara beroende av någon. Jag vill gå ut och göra 'en jobb, och få betalt och ha freedom. Jag vill inte tillhöra några föreningar, eller någonting! Jag vill inte! 'Di har byggt mig så. Erfarenheten; det förflutna i Chicago. Jag har försökt och komma in i fackföreningar och jag 'kunne ju inte komma in, se! Jag försökte och göra mitt bästa. Kom inte in! Det har alltid varit för många som var utan arbete. Och När jag jobbar för mig själv, så brukar jag säga till - det var en som hette Thörnqvist - en som var - vad Heter det nu på svenska? Fackförenings .. Fastighetsförenings- Fastighets..

L: Fastighetsmäklare.

Arthur: Ja. Fastighet, som har med kontor och göra. Fastigheter. Och sälj och köp, Du vet. Jag sa 'te' honom att: "Jag 'sulle ha en skylt på lastbilen" sa jag. Och; "är det nån som vill ha mitt jobb, så kan de få den". Jag blev så independent, som 'di säger på engelska! Så: 'di sa att jag var den mest - Det var personer som fick aldrig sitt arbete gjort! Dom 'sulle vänta på mig! Och jag halvlovade många. Och det var många som väntat i månadtal för att få jobben gjord. För 'di visste: när jag har gjort det, så är den gjord, ser Du. Vi säger: Du hade en lägenhet. Det var ett lägenhetshotell på Woodland Avenue. Det var tolv lägenheter. Jag gjorde Alla aktierna där. Lika med annonsering. Det blev alla dom som bor där, de tar bekanta och vänner. "Å! Den ska vi ha"! Så slänger de upp de där bågarna. Jag tränade mig.

L: Med andra ord: Du hade bara ett "järn i elden" på en gång. Du hade inte många jobb på gång då?

Arthur: Killarna ringde till mig. "I've got problems" säger 'di - "and I want to clean up my bungalow; and I have arches, and I want You to take up the cabinettes in the kitchen, and put in and hanging over". Det hängde såna dära skåp i köken också Du vet! Jag räknade ut så jag slapp och ha någon hjälp. Du vet, 'di är tunga, 'di dära. Jag Jag lyfte lite, så de kom opp mot väggen och sen på väggen hade jag en plank och satte den på, precis på. Satte på skruvar och sen höll den sig, så jag konfirmerade skruvar sen.

L: Så Du var Din egen bas?

Arthur: Jag egen bas ja. jag har inga besvär alls, mer än att de kan kolla upp mig ibland läkarna.

L: Politiskt sett. Hur röstade Du? Du var medborgare 1930 ..

Arthur: Jag var medborgare.

L: Vilket år?

Arthur: Det var väl innan jag åkte till Sverige!

L: Det var 29.

Arthur: Ja -29, ja. Det var fem år, så fick man ju sitt

L: Röstade Du på Hoover då, eller på? -?

Arthur: Jag röstade på Hoover, ja.

L: På Hoover.

Arthur: Ja. Och; än idag så - var han better än någon som har varit här. För: då kunde jag se att det är ingen president i Amerika som precis styr landet.

L: Läste Du om politik, så Du fick Din uppfattning då?

Arthur: Va?

L: Läste Du om politiken i dagspressen eller?

Arthur: Åh. Jag brukte inte läsa. Jag kunde se. Jaa, jag kan se rörelser. Jag kan se rörelsen nu. Jag har ett nyklipp i tidningen, i lokaltidningen härom dagen, som ligger där oppe, som jag kan se hur det verkar se. Det är en som heter Nader, som är journalist i Amerika.

L: Ralph Nader.

Arthur: Har Du hört talas om honom?

L: Å ja.

Arthur: Ja. Ja han är rätt så ... förutspår. Det är ingenting fel med Amerika! Det växer ju, allt det behöver. vi har ju allting - är ju här på jordklotet på ytan. Allt Du behöver göra är och föra ihop det så Du kan använda det. Vill Du ha ett hus, så Du behöver trä; så är det ju skogar ute vid västkusten - milslånga. Just läste om - omkring platsen i Montana. 'Di kör ju in där med stora lastbilar och sågar ner träna och ger sig iväg ut. Och det på områden som tillhör .. the guverment lands, You know. Kom ifrån det!

L: Var det flesta svenskar republikaner, Republicans, som man säger, i Chicago?

Arthur: Många svenskar?

L: Ja.

Arthur: Som var? -

L: Republikaner. Republicans.

Arthur: Å ja. Ja det var det.

L: Vad berodde Det på? Varför blev Du republikan?

Arthur: Ja. Jag kan tala om för Dig att; nu efter att man blivit så gammal och ser demokrater och .. republicans - som - jag kan inte se nån skillnad i dom! Carter, han var inte sämre än 'di andre! Han var ju demokrat! Det är tidningar. Det är tidningar och propaganda och bankrepresentanter som har fördärvat förbunden och köpt för mycket på lånade pengar. Köp allting kontant, så skulle Du få se annat! Inga lån!

L: Alltså; Du har röstat med Hoover 1928.

Arthur: -28 ja.

L: Så kom då Rosevelt in med sin nya vägordning så att säga. Hur såg Du på den? Ändrade Du uppfattning då, ifrån Hoover, till Rosevelt?

Arthur: Nej, jag röstade inte på Rosevelt heller.

L: Varför det?

Arthur: Jag röstar egentligen inte!

L: Varför?

Arthur: För: den ene är lika bra som den andre! Jag vet inte vem som var bäst. 'Di visste ju inte Vem som var bäst när Hitler kom in i Tyskland, när 'di röstade in honom. 'Di röstade ju in Hoover. Det var ju ingen som visste att han skulle dra ner oss så djupt. Och det var ingen som visste att - när Rosevelt kom in - han sade egentligen, i sina tal, att "jag kommer aldrig 'te' sända någon amerikan att förlora sina liv i utlanden"! "I promise You, Your mothers" sa han. "Nune of Your sons is gona lose hes life" sa han. Vad hände? Did he live up at this?

L: Men det program som Rosevelt satte upp nu, med nödhjälpsarbete. Det fanns inte under Hoovers regim?

Arthur: Nej, det gjorde det inte precis. Men; så skriver de i tidningen att; bankerna stängdes under Hoovers tid! Det var lika många banker som stängde efter Rosevelt kom in. Det där nödhjälpsarbetet, det är bakvänt!

L: Säger Du det?

Arthur: Ja! Varför skall det vara nödhjälps... Har jag inte rätt och tjäna mitt uppehälle, Jag, som andra? Varför behöver det vara Nödhjälps! Varför behöver det vara nödhjälpsarbete? Det arbete som görs, det behövs göras i alla fall. Du behöver inte kalla det Nödhjälpsarbete!

L: Du tror att det var en dålig stämpel på Det arbetet.

Arthur: Det är dåligt utvecklat.

L: Var Du på något sådant arbete?

Arthur: Va?

L: Var Du på sånt CP .. Vad hette det nu igen?

Arthur: Nej, jag arbetade inte på WPO.

L: WPO, ja.

Arthur: No no.

L: Aldrig, Någon gång?

Arthur: Nej nej. Bakvänt! De arbeten dom gjorde, det behövde inte vara nödhjälpsarbete. Du kan kalla nödhjälpsarbete, för det behövs göras! Producera bilar; Du kallar det inte nödhjälpsarbete.

L: Nej. Om Du tar t ex hamnen i Chicago, ifrån nordsidan, ner till söder, på Belmont Harbor. Den byggde de ju upp under 30-talet. Det var nödhjälpsarbete.

Arthur: Ja.

L: De arbetare som arbetade på det. Kände de sig stämplade därför att de kallade det för WPO?

Arthur: Det var gott om arbete, om 'di bara - de behövde inte gå arbetslösa.

L: Men folk hade ju inte pengar att köpa för.

Arthur: Det säger 'di. Kan de inte trycka pengar? Har 'di inget papper? Har 'di inga tryckmaskiner?

L: Ja men då blir det ju deficit in the budget. Om de trycker för mycket pengar, vet Du.

Arthur: Ja men det har de ju gjort senare!

L: Ja!

Arthur: Flisen går ju opp! Jag brukar ha Det svaret. Om de inte har nog papper så kan de väl sätta på ett par nollor till och göra en femhundra dollar utav en femma! Att de sätter två nollor till.

L: Men; det blir ju bara symboliskt då.

Arthur: Ja, det är ju allt vad det är. Under åren som går. Allting går opp, i sakta steg.

L: Så Du röstade inte med Rosevelt då?

Arthur: Inte med någon! Jag röstar, men inte har jag någonting. Det menas ingenting till mig.

L: Nähä. Var det många som hade Den uppfattningen? tror Du, av svenskamerikanerna.

Arthur: Ja. Det är en del både här och i Sverige, som har samma uppfattning som jag. Att det bara är ett formulär i det 'polititiska området. Varför har vi höger och vänster? Kan vi inte ha lite öster och väster?

L: Här har Du ju en bra bok!

Arthur: Ja.

L: Sinclair Lewis.

Arthur: Vildmarken.

L: Ja.

Arthur: Har Du den med Dig, nej. Vem har jag fått Den utav?

L: Göran, och Gytte; eller Gylfe, - eller vad det står. Det är en översättning till svenska utav Sinclair Lewis.

Arthur: Det är väl Göran Nilsson?

L: Alltså: det är en översättning till svenska utav Sinclair Lewis. Det är ju från slakterierna i Chicago vet Du.

Arthur: Å! Jag har läst den!

L: Den har Du läst ja.

Arthur: Å, jag har läst den!

L: Stämmer den med verkligheten?

Arthur: Ja, den stämmer.

L: Den gör det. Det var så bedrägligt som det står här?

Arthur: Ja. Jag har en annan bok - är om mera - den heter The capital City. Kan Du se den? Den är väldigt bra, den boken! Den fick jag utav Göran.

L: Ja. Så; den beskriver hur det var på Den tiden då?

Arthur: Ja, precis. Och sen 'te' omgivningarna.

L: Men - blev det inte bättre då, efter det nya program som Rosevelt kom med, med pensioner - -36?

Arthur: Ja ... Då började de som 'tatt' allting ifrån 'di fattiga, det vanliga folket, som mig. Då börjar de och försöka få opp ett värde i det och sälja - med nya lånen - nya lånen - och sälja. Komma i samma rulla igen! Varje 50 år, så kommer det en sån där. För de generationer måste dö bort, de måste inte känna till den där förhållandena. Det är därför Moberg och Jag kom överens om! 'Di skriver aldrig sanningen i det förflutna. Den svenska historien, den 'töckte' han inte om. Nu vet jag inte om han är läst. Men han sa - om Du läst Mobergs böcker - så är det 'möcke' som inte står i den svenska historien. Kan det 'va' möjligt?

L: Ja visst.

Arthur: Det är likadant här. Jag har en annan bok om Amerika. De första nybyggarna som kom på östkusten på 1500-talet. Hur dom klarade sig. 'Di klarade sig alla!

L: Du menar 1600?

Arthur: No 1500-talet. 50 år efter

L: Mayflower ja.

Arthur: Och de hade inga kompasser, eller nånting, utan 'di gav sig ut på Atlanten och så hämtade 'di en stjärna som hängde rätt ner. Och så hade 'di nordpolstjärnan och sen en stjärna

som hängde över Ekvatorn, se. Och seglade. En del kom ju ner i Virginia, och en del kom ändaopp i New Founland, Du vet.

L: Det var många som aldrig kom heller.

Arthur: Det var många som aldrig kom fram heller ja. Men dom som kom fram, de levde lyckligt.

L: Vad tror Du. I Chicago nu. En del har misslyckats; en del har lyckats. Vad är det som har gjort att de har lyckats?

Arthur: Det är 'di där krokiga som har gjort det.

L: Du tror det?

Arthur: Ja.

L: Det gick inte att vara ärlig på 30-talet?

Arthur: Som Han. En del blev ju miljonärer. En del blev rika och gick i konkurs.

L: Du menar; dom har trampat under många på vägen?

Arthur: Det tog den dära. Den som såldes nyss, för några år sen, för 6000.000. Det var 38.000 dollar, första Morgans inteckningar där vid.

L: Nu säger dom ju alltid att svenskarna i Amerika är mycket kyrkligare än rikssvensken. Stämmer det, tycker Du?

Arthur: Vilket?

L: Att svenskamerikaner är mer kyrkliga av sig, än rikssvensken?

Arthur: Jag vet inte. Det kan kanske.

L: Stämmer det in?

Arthur: Nej. Jag vet inte precis. Jag vet inte. Jag kan inte svara på det.

L: I Sverige går de inte så mycket i kyrkan som de gör här.

Arthur: Gör dom inte det!

L: Nej. Det gör de inte.

Arthur: Ja inte i Statskyrkan, men de går till Missionskyrkan i Sverige. I Stockaryd går de till kyrkan. Det är så tyst i Den samhället, så Du kan inte tro 'at.

L: Det är inte många, om Du ser till folkmängden, så blir det inte många i Den kyrkan vet Du.

Arthur: Nej, jag vet inte.

L: men det är väl så här också.

Arthur: Ja. Det är det nog, rätt så, här också. Men här; går 'di 'te kyrkan. Men om You tar t ex en stad som (?)! är det nog mindre som går 'te' kyrkan per innevånare, än det är här i Grand Haven.

L: Är det lättare att vara affärsman, tror Du, om Du går i kyrkan? Eller om Du är kyrklig?

Arthur: Antagligen är det. Det beror sig på Vad Du är i, se, För Affärer se. Vi hade en svensk här som heter - vad hetade han? Nilson. Han var snickare också. Han byggde. Han sökte aldrig efter arbete.

L: Inte Det.

Arthur: Inte!

L: Hur klarade Han sig då?

Arthur: Han gjorde - Vad han gjorde, så gjorde han rätt; och bra, se. De ville Ha honom! Men det kan ingen vänta för honom, för Det tog för länge se. men så är det.

L: Det kom ju svenska pojkar som var socialister från Sverige, med idéer om att de skulle få bättre och kortare arbetsdag.

Arthur: Ja.

L: Var inte Du med på den linjen? Ville inte Du ha det så, också?

Arthur: Vilket?

L: De som kom ifrån Sverige, med socialistiska idéer.

Arthur: Ja.

L: Att de skulle ha kortare arbetsdag, och, semester kanske. Var inte Du med på den linjen?

Arthur: Nej nej.

L: Varför?

Arthur: Nej. Jag vet att det var en del, som hade de programmen när 'di kom hit. Men; jag känner inte vidare till dem. Jag vet inte. Jag är inte i lag med det där.

L: Du gick inte på Kafé Idrott på nordsidan?

Arthur: Var jag på nordsidan och 'sulle ha och äta, då gick jag opp. Jag hade bekanta som bodde där i omgivningen, som hette Malm, som bodde där på Sheffield också.

L: I Lake Vue.

Arthur: Ja i Lake Vue, ja. Och så en som hette Nilson; från Stockaryd. Eller; värmlänningen där, rätt på Belmont avenue, mot sjön.

L: Jaha.

Arthur: Och det var andra också som bodde där, som var smålänningar, som jag kände. Ja, jag gick ju in på Idrott och hade kaffe där.

L: Umgicks Du mest med smålänningar?

Arthur: Det var nog varierande. Det varierade. Jag hade en flicka som arbetade i Hyde Park, hon var från Öland. Jag var i sällskap med henne. Hon tillhörde Oscar II, också. Och sen så var jag med i det gänget. Det mesta blev nog med värmlänningarna.

L: I Smålandssocieteten, eller vad hette det?

Arthur: Ja. Jag började och spela för smålänningarna på sydsidan, och på nordsidan. jag var opptagen med arbete och sen så hade jag den hobbyn. Sen var det inte mycket tid över. Nej.

L: Du gick ju långa tider utan säker arbetsinkomst.

Arthur: Ja.

L: Hur var det för kvinnorna, som kom över? Eller flickorna, som kom ifrån Sverige?

Arthur: Jag tror inte det var så svårt för dom. För det fanns ju dom miljonärer i Hyde Park, som -

L: Dörren stod alltid öppen för dem.

Arthur: Ja. 'Di klarade sig bra. För jag lånade även pengar utav en - hon var ju tio femton år äldre än jag - men Hon arbetade i Hyde Park, för miljonärer som heter Loeb. Och - han var vice president för (?), det stora bolaget där. Så 'di hade ju pengar, dom. Kanske inte så 'möcke' men; 'di förstörde ju ingenting! 'Di hade ju mat och rum där.

L: Så fruntimren hade det lättare då?

Arthur: Att klara sig, ja. Jag skulle tro det.

L: Gick dom också med i föreningarna? I Oscar II, och -

Arthur: Å, ja. 'Di tillhörde Oscar II, en del utav dom där flickorna. Och på nordsidan, det var ju smålandsflickor som arbetade nere i North shure Du vet där.

L: På gulfkusten.

Arthur: Ja. Utmed kusten där, utmed stranden där. Som de hoppade runt och dansade!

L: Efter de hade varit här i ett par tre år nu - flickorna från Småland - hade de tankar - som de uttryckte - att de ville åka tillbaka till Sverige?

Arthur: En del gjorde det nog. Och en del gifte sig, en och annan, Du vet.

L: Och då blev dom fast.

Arthur: Ja. Jag träffade En, på lasarettet i Sävsjö var det ja; sjukstugan där. Hon hade varit i New York och arbetat hos miljonärerna. Hon reste hem till Sverige. Och: Hilda - En annan som hette Hilda, som hade ett sommarhem där i Småland. Hon hade varit i Chicago och hon reste hem.

L: Jaha. De nämnde aldrig för Dig, de där flickorna som arbetade i hem, att det var lättare att arbeta i ett amerikanskt hem: med kylskåp och badrum, badkar?

Arthur: Å ja.

L: Det fanns inte i Småland?

Arthur: Nej.

L: De ville inte gå tillbaka till det?

Arthur: Jaa. Om Du var född på en gård, i barndomen, så Du kände till och bli van vid de dära rörelserna, så är det nog inte så svårt. Men En som aldrig har haft det så, det blir nog lite svårare.

L: Det var svårt att ta steget tillbaka igen. Hemlängtan var stark, men bekvämligheten var starkare.

Arthur: Ja. Om Du menar: mig själv?

L: Ja, flickorna också. För de är i hemmet vet Du.

Arthur: Ja. Ja. Ja Jag kan ju ta det, för jag är ju van vid det här. Även nu när jag är hemma, det betyder inget 'te' mig vidare. Jag har det där stora rummet på första våningen.

L: Men vad jag menar är: Du var ju ute i arbetslivet i Sverige. Du fick arbeta hårt.

Arthur: Ja.

L: På torvmossen.

Arthur: Ja.

L: Och när Du kom hit fick Du arbeta hårt också, kanske tio timmar om dan. Men - flickorna nu; som kom från Sverige, från ett omodernt kök. Det fanns inget rinnande vatten, det fanns ingen tvättmaskin. Det fanns inte någonting.

Arthur: Nej nej.

L: Dom fick välja mellan hemlängtan och bekvämlighet!

Arthur: Ja, det fick dom ja.

L: Märkte Du någonting av det?

Arthur: Jag vet inte. Det var kanske en del, Du vet, som har mera känslor för hemmet i Sverige och åkte hem, ser Du. Det varierar. Men efter de varit hemma en tid så kommer de hit igen.

L: De gör det.

Arthur: Ja. De saknar de dära bekvämligheterna. Men; nu är det ju likadant i Sverige som här. Du vet: - de har samma bekvämligheter i Sverige som här. Även bondgårdarna där, runt

Rusken. De har rinnande vatten och varmt vatten och en del har elektrisk värme, bönderna. Ja, 'di har ju en sån där stor öppen spis också, som 'di eldar med ved.

L: Du har ju varit med om en omställning i Ditt liv - ifrån Mindre bekvämlighet till

Arthur: Till 'högarer' ja.

L: Hur blev det med dem som stannade kvar, Dina syskon i Sverige. Har de varit med om samma förändring? Eller står de kvar?

Arthur: Du menar: mina syskon, som bor där!

L: Ja.

Arthur: Du kan inte ändra dom!

L: Så; de stannar kvar i Den världen?

Arthur: De vill ha det Den vägen! De vill leva Den vägen. De vill ha det omodernt. Det går inte och tala engelska till dom. Eller svenska heller! Det är Egendomligt! Och det finns andra också, de är inte de ende. Det finns ju andra också, som tycker. Det är En som. Han har varit här i Amerika. Han har varit ute i västern, ute i skogarna. Jag kan inte komma ihåg, men 'di kallar honom Kålsbo - för byn heter Kålsbo - ligger mellan Rörvik och Stockaryd. Ja! Han är svensk miljonär! Du vet. Den där stora gården och där ligger skogen. Han har ingen - precis som det var för hundra år sedan, han lever. Han tycker om det livet.

L: Hur många gånger har Du besökt hembygden?

Arthur: Jag räknade ut; 35 gånger, i förledet år. Så det blir 36 nu, när jag kommer. Kom ihåg det, 366, ja.

L: 36. Ja, men det är ju Bra gjort! Du har aldrig tillhört någon fackförening.

Arthur: Nej. Jag vill inte sätta pengarna på banken. Och jag vet inte hur länge jag ska 'va' här på jordklotet. Och; jag jobbar i skogen på hösten. Och så resan, den betalar jag genom arbetet som jag gör här se. Så då kan jag lika gärna Få det nöjet! Jag går inte på krogen och kastar bort några - som en del gör - 'di kastar ju bort. Kostnaden 'te' Sverige - den kastar en del bort på tre månader!

L: Och Du har inga fackföreningsavgifter.

Arthur: Va?

L: Du har inga avgifter till fackföreningen.

Arthur: Nej.

L: Det är Därför Du kan åka hem så många gånger.

Arthur:Ja!

L: Jobbar Du i skogen fortfarande?

Arthur: Jag jobbade i höstas, och i våras.

L: Ja.

Arthur: Så; det är ett nöje! Åh! 4 5 timmar bara Du vet. Vi sitter på en stubbe. Och sen sågar vi en tre fyra träd och kvistar av dem. Vad säger Du?

L: Har Du aldrig varit sjuk?

Arthur: Aldrig. Och så Fin och ren luft! Och blåser det från väster så är vi på den östra sidan av skogen. Så tyst och ingen vind. Och det roliga tycker jag är att jag tittar på kvistarna när trädet kommer nu. Det sågar jag ut. Om Du ser där: ytterhöljet!

L: Du ser skönheten.

Arthur: Och sen är det ju inget Arbete, nu när Du har sågen. Du kan ju såga ner trädet och kvista av det. Det är precis som, med den där para-sågen, det är precis som .. ost.

L: Det går nästan för lätt.

Arthur: Nästan för lätt ja. Med den lilla så går det att skära av toppen sen.

- Arthur Erickson sjunger återigen för oss. -

Lennart Setterdahl: När skrev Du den här?

Arthur Erickson: För 4 5 år sedan.

L: Jaså, så nyss.

Arthur: Jaa, han vill köpa den av mig, för en orkester. 'Di spelade den. Jag måste ju läsa den. Jag spelar den sällan och sen har jag för många andra. Och sen glömmar jag i vilken dur jag spelade den se. Jag satt upp igår, jag försökte och spela den i G!. Du vet, i G-duren! Den är för hög för det. Den är rätt så låg på högern, den här, , Du vet. Så; i D passar den bäst, se. Jag har skrivit den i D. Det är två skarpt C, och två halvtoner i C-duren. Du vet så mycket?

L: Så pass mycket vet jag.

Arthur: Va?

L: Jo. Jag förstår.

Arthur: Så det blir en helt annan.

Transkriberat från kassettband 2011-06-16 /O-KS